

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2024-64-27L,5E
Rīgā

22.11.2024.

Nr. 6-6/52

[personai A]

Rīgas valstspilsētas pašvaldības
Mājokļu un vides departamentam
dmv@riga.lv

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes
Rīgas Austrumu pārvaldei
austrumi@riga.vp.gov.lv

Par nelikumīgu virsapbedījuma veikšanu un labas pārvaldības principa neievērošanu

Tiesībsargs, izskatot [personas A] iesniegumu par viņa ģimenes kapavietas izpostīšanu, veicot nelikumīgu virsapbedījumu, vairākkārt vērsās Rīgas valstspilsētas pašvaldības Mājokļu un vides departamenta Kapsētu pārvaldē (turpmāk – Kapsētu pārvalde), Veselības inspekcijā un Valsts policijā. Ņemot vērā iestāžu sniegtās atbildes, tiesībsargs ierosināja pārbaudes lietu.

I Lietas faktiskie apstākļi un pārbaudes lietā saņemtā informācija

[1] [Persona A] ir Matīsa kapsētā esošās ģimenes kapavietas Nr.[1] uzturētājs, kurš 2023.gada janvārī konstatēja, ka kapavietā veikts nelikumīgs virsapbedījums.

No Kapsētu pārvaldes un [personas A] sniegtās informācijas secināms, ka nelikumīgo virsapbedījumu veicis kapavietas Nr.[2] uzturētājs [persona B], kurš 2023.gada 4. janvārī Kapsētu pārvaldes Matīsa kapsētas pārzinei uz vietas kapsētā uzrādīja [personas A] uzturēto kapavietu Nr.[1] kā savu uzturēto kapavietu. 2023. gada 7.janvārī kapavietā veikts [personas C] apbedījums.

[2] Pārbaudot kapavietu uzskaites pamatdokumentus un apsekojot kapavietu dabā, Kapsētu pārvalde konstatējusi, ka [personas B] uzrādītā kapavieta dabā un saskaņotā kapa bedres rakšanas vieta ir uzrādīta kļūdaini. [Personas B] uzturētā kapavieta atrodas blakus rindā [personas A] uzturētajai kapavietai.

[3] Uz tiesībsarga pieprasījumu Veselības inspekcija norādīja, ka [persona B] 2023.gada 29. jūnijā vērsās inspekcijā ar lūgumu atļaut veikt mirušās [personas C] mirstīgo atlieku pārapbedīšanu, attiecīgi saņemot konsultāciju par turpmāko procesu. Informāciju par paredzēto pārapbedīšanas vietu inspekcija nesaņēma. Līdz ar to atļauja mirušās mirstīgo atlieku pārapbedīšanai līdz 2024.gada septembrim izsniegta netika.

[4] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Latgales iecirknī (pašlaik – Rīgas Austrumu pārvalde) 2023.gada 20. jūnijā rezolūcijas veidā tika pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu Nr.[..], pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 1. punktu. Atteikums ierosināt kriminālprocesu prokuratūrā nav pārsūdzēts. Vienlaikus [persona A] tiesībsargam norādīja, ka 2024.gada 8. oktobrī atkārtoti vērsoties policijā par to pašu jautājumu¹, nekāda veida atbildi līdz šim nav saņēmis. Policijas inspektors [persona D] norādījis, ka pietiekot ar pirmo atbildi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu, tādēļ atbilde uz 2024.gada 8. oktobra iesniegumu jāsniedz neesot.

[5] Kapsētu pārvalde tiesībsargam darīja zināmu, ka 2024.gada 19. septembrī saņēmusi [personas B] mutvārdu apliecinājumu, ka [personas C] pārapbedīšana no kapavietas Nr. [1] uz kapavieta Nr.[2] Rīgā, Matīsa kapsētā tiks veikta 2024.gad 1.oktobrī. Savukārt, **ja minētajā termiņā pārapbedīšana un kapavietas atjaunošanas darbi netiks veikti, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Mājokļu un vides departamenta Tiesiskā nodrošinājuma pārvalde vērsīsies tiesā ar prasījumu pret [personu B] par mirušās [personas C] pārapbedījuma veikšanu un kapavietas Nr.[1] atjaunošanu.**

Lai augstāk minēto pārapbedīšanu varētu veikt nekavējoties, Kapsētu pārvalde pieprasīja un 2024.gada 24. septembrī saņēma Veselības inspekcijas atļauju Nr.[..] [personas C] pārapbedīšanai no kapavietas Nr.[1] uz Nr.[2] Rīgā, Matīsa kapsētā.

---

¹ Tiesībsargam nav zināms, vai [persona A] norādījis uz jaunatklātiem apstākļiem.

[6] 2024.gada 1.oktobrī [persona B] uz organizēto pārapbedīšanu neieradās, līdz ar to pārapbedījums netika veikts. Uz tiesībsarga 2024.gada 10. oktobra informācijas pieprasījumu Nr. 6-1/728 Kapsētu pārvalde norādīja, ka tā atkārtoti ir vērsusies pie [personas B] ar lūgumu nekavējoties veikt mirušās pārapbedīšanu.

II Tiesībsarga vērtējums

Tiesībsarga uzdevums ir veicināt cilvēktiesību aizsardzību un sekmēt, lai valsts vara tiktu īstenota tiesiski, lietderīgi un atbilstoši labas pārvaldības principam. Tiesiskuma princips attiecas uz valsts pārvaldes darbību, kas nozīmē, ka katrai iestādei ir normatīvajos aktos noteikta kompetence.

[7] Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – Likums) 10.panta pirmajā daļā noteikts, ka valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām, savukārt 10.panta piektajā daļā noteikts, ka valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Labas pārvaldības princips ir tiesību vispārējo principu kopums. Labas pārvaldības principā tiesību vispārējie principi ietverti ar vienotu mērķi realizēt personu tiesību vai tiesisko interešu aizsardzību publiskās varas un ikvienas privātpersonas publiski tiesiskajās attiecībās.

Labas pārvaldības princips ietver arī pienācīgu iestādē saņemto dokumentu reģistru un savlaicīgu un kvalitatīvu to izpildi (apstrādi), proti, ievērot dokumentu pārvaldībā pienācīgu rūpību, no kā savukārt izriet tāds apdomīgs iestādes rīcības veids, kādu noteiktos apstākļos un parasti pamatoti sagaida no valsts pārvaldes iestādes kā publiskas autoritātes. Kvalitatīva izpilde nozīmē, ka uzdevums jāizpilda ne vien atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, bet arī labas pārvaldības principam.

Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāts A.G.Slinns (A.G. Slynn) secinājis, ka uzturēt efektīvu darbojošos reģistrācijas sistēmu ir labas pārvaldības sastāvdaļa.² Labas pārvaldības principā ietvertais pienākums iestādēm pienācīgi pārvaldīt dokumentus nozīmē ievērot dokumentu pārvaldībā pienācīgu rūpību, no kā savukārt izriet tāds apdomīgs iestādes rīcības veids, kādu noteiktos apstākļos un parasti pamatoti sagaida no valsts pārvaldes iestādes kā publiskas autoritātes. Kvalitatīva izpilde nozīmē, ka uzdevums jāizpilda ne vien atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, bet arī labas pārvaldības principam. Tiesību doktrīnā prevalē viedoklis, ka labas

---

² Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāta A.G.Slinna (A.G.Slynn) secinājumi, kas sniegti 1983. gada 27. oktobrī lietā 64/82 Tradax Graanhandel BV v Commission of the European Communities. 1385.- 1386. lpp.

pārvaldības princips paredz, ka iestādēm jāvērs par labu kļūdas vai neizdarība, turklāt šis princips nozīmē arī pilnīgu iestādes pienākumu ievērot pienācīgu rūpību.³

[8] Viena no Kapsētu pārvaldes pamatfunkcijām ir precīzas, pārskatāmas un drošas apbedījumu uzskaites, un apbedījuma vietu kartēšanas nodrošināšana, kā arī apbedījuma vietu elektroniskās datu bāzes izveidošana un uzturēšana. Apbedījumi tiek fiksēti mirušo reģistrācijas grāmatās katrā kapsētā un apbedījumu pasūtījumu elektroniskajā datu bāzē. Kapsētu pārvalde pilnveido un aktualizē elektronisko datu bāzi par apbedījuma vietām.⁴

[9] Vērtējot pārbaudes lietā esošo informāciju, secināms, ka [persona A] no savas puses ir veicis nepieciešamās darbības, mēģinot sakārtot savas ģimenes kapavietu, tomēr šobrīd personai pieejamie tiesību aizsardzības mehānismi ir izsmelti. Vienlaikus līdz tiesībsarga iesaistei Kapsētu pārvaldes rīcībā bija vērojama nogaidoša pozīcija, akcentējot, ka tā no savas puses aktīvi rīkoties [personas A] aizskarto tiesību atjaunošanā nevarot.⁵

[10] Kapsētu pārvaldes arguments, ka, uzrādot kapavietu dabā, ir iespējams konstatēt, ka konkrētā kapavieta pieder citai personai, ja kapavietā ir uzstādīts kapakmens⁶ un to atļauj laika apstākļi, tiesībsarga ieskatā neiztur kritiku. Pirmsšķietami, tas ļauj izdarīt secinājumu, ka Kapsētu pārvalde paļaujas uz iesniedzēja norādītajām ziņām iesniegumā par atļauju apbedīt mirušo un pieņem tās par patiesām. Tas var novest pie situācijas, kad, piemēram, ziemā sliktos laikapstākļos mirušos var apbedīt tur, kur uz to norāda mirušā tuvinieki, bet pārvalde šādos gadījumos atsauksies uz sliktiem laikapstākļiem vai kapakmeņu neesamību.

[11] Tiesībsargs secina, ka kapsētas pārzine, kura kopā ar [personu B] apsekoja uzrādīto kapavietu dabā, savus pienākumus veikusi bez pienācīgas rūpības. Tādējādi, pienācīgā kārtā nepārbaudot ziņas par kapa bedres rakšanas vietu un dodot atļauju to veikt, **Kapsētu pārvalde ir līdzatbildīga veiktā nelikumīgā virsapbedījuma faktā un tās rīcība nav savietojama ar labas pārvaldības principu.** Vēl jo vairāk situācijā, kad valsts pārvalde ir digitalizēta un Kapsētu pārvaldei ir pieejami abu strīdus kapavietu grafiskie novietojumi dabā.

---

³ Eiropas Savienības Tiesas ģenerāladvokātes Vericas Trstenjanas (Verica Trstenjan) secinājumi sniegti 2008. gada 11. septembrī lietā C-308/07 P Koldo Gorostiaga Atxalandabaso pret Eiropas Parlamentu. Secinājumu 89.punkts.

⁴ [Apbedījumu uzskaitē.](#)

⁵ Saskaņā ar Rīgas domes 2023. gada 18. oktobra saistošo noteikumu Nr. RD-23-242-sn "Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi" 35. punkta prasībām, persona, kura vēlas pārāpbedīt mirstīgās atliekas, iesniedz Kapsētu pārvaldei iesniegumu pārāpbedīšanas atļaujas izsniegšanai, pievienojot kapavietas uzturētāja rakstveida piekrišanu pārāpbedīšanai un Veselības inspekcijas atļauju.

⁶ Šajā gadījumā kapakmeņi neesot uzstādīti ne kapavietā Nr.[1], ne [2].

[12] Būtiski, ka esošā problēmsituācija pastāv jau kopš 2023.gada 7. janvāra, kas samērīgā laika periodā pienācīgā kārtā nav risināta. Šobrīd Kapsētu pārvalde atkārtoti ir vērsusies pie [personas B], pirmsšķietami, nenosakot konkrētu termiņu darbību (pārapbedīšanas) veikšanai, nevis sniedz prasības pieteikumu tiesā, kā tas tiesībsargam tika sākotnēji norādīts. Tiesībsarga ieskatā prasības sniegšana tiesā šobrīd ir efektīvākais tiesību aizsardzības mehānisms, ko Kapsētu pārvalde var izmantot [personas A] tiesību un interešu aizsardzībai, ņemot vērā [personas B] bezdarbību gandrīz divu gadu garumā.

[13] Savukārt gadījumā, ja **Valsts policija nav sniegusi atbildi uz [personas A] 2024.gada 8. oktobra iesniegumu, tās rīcība ir pretēja labas pārvaldības principam**, jo tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu ir būtiska labas pārvaldības sastāvdaļa.

III Tiesībsarga rekomendācijas

Pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 25.panta pirmo un ceturto daļu, pārbaudes lietas izskatīšana ir pabeigta.

Atzinumam tiek noteikts rekomendācijas ievērošanas termiņš līdz 2025.gada 21. februārim, t.i. datums līdz kuram Kapsētu pārvalde tiek aicināta atbilstoši rīkoties, lai tiktu novērsts [personas A] tiesību aizskārums.

Savukārt, pieļaujot, ka Valsts policija nav nekādi reaģējusi uz [personas A] 2024.gada 8.oktobra iesniegumu, tā tiek aicināta ievērot spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā par atbilžu sniegšanu. Aicinām sniegt atbildi [personai A] **līdz 2024. gada 12. decembrim**, tā kopiju nosūtot arī tiesībsargam.

Ar cieņu

tiesībsargs

Juris Jansons